

Handläggare: Margareta Lövne
Telefon: 508 33 746

Till
Utbildningsnämnden 2009-06-11

Kvalitetsredovisning 2008 för Stockholms stads pedagogiska verksamheter

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden besluta följande

1. Stadens samlade kvalitetsredovisning för de pedagogiska verksamheterna godkänns.
2. Kvalitetsredovisningen överlämnas till kommunstyrelsen för beaktande av de åtgärdsförslag som avser förskola och sfi.
3. Utbildningsförvaltningen ges i uppdrag att leda, planera och genomföra de åtgärdsförslag som avser utbildningsnämndens verksamhetsområde.

Thomas Persson
Direktör

Göran Isberg
Avdelningschef

Bakgrund

Sveriges kommuner ska årligen enligt förordningen om kvalitetsredovisning upprätta en kvalitetsredovisning för stadens pedagogiska verksamheter. Utbildningsförvaltningen har kommunfullmäktiges uppdrag att upprätta stadens samlade kvalitetsredovisning.

Kvalitetsredovisningens sammanfattning

Stockholms stads samlade kvalitetsredovisning för de pedagogiska verksamheterna grundar sig huvudsakligen på de kvalitetsredovisningar stadens nämnder med pedagogiska verksamheter godkänt under 2008. De behandlar alla en skolform per läsåret 2007/08. Eftersom förskoleverksamhet bedrivs vid 14 stadsdelsnämnder utgör en sammanställning av dessa förskolans underlag. Förutom kvalitetsredovisningar består underlaget av elevhälsorapport, inspektionsrapporter, inspektörernas erfarenheter, statistik från staden och Skolverket samt andra adekvata rapporter och utredningar.

Stadens kvalitetsredovisning syftar till att ge en helhetsbild och analys av kvalitetsutveckling och måluppfyllelse samt lämna förslag till fortsatt arbete för kvalitetsförbättringar. Redovisningen ska bl.a. utgöra underlag för strategisk planering och kommande års budgetarbete.

De redan godkända kvalitetsredovisningarna per skolform redovisar förutsättningar för sina verksamheter, analys och bedömning av måluppfyllelse per läroplansområde samt formulerade förbättringsområden och/eller utvecklingsinsatser. Stadens samlade kvalitetsredovisning lägger därför ett övergripande fokus på tre områden; systematiskt kvalitetsarbete, kunskapsutveckling samt trygghet och miljö. Redovisningen mynnar ut i en slutdiskussion och förslag till fortsatt arbete.

Inom området *systematiskt kvalitetsarbete* konstaterade staden redan i 2007 års kvalitetsredovisning att verksamheter, förvaltningar och nämnder under de senaste fem åren strukturerat upp kvalitetsarbetet och att förbättringarna varit påtagliga. Som ett led i att ytterligare stärka den utvecklingen startade under 2008 ett projekt i utbildning i lokalt kvalitetsarbete. Det riktar sig till samtliga pedagogiska verksamheter i staden.

Årets kvalitetsredovisning konstaterar att den positiva utvecklingen fortsätter. Flertalet nämnder följer den struktur och innehållsliga uppläggning som anges i stadens anvisningar. Redovisningarna är mer sammanhållna, reflekterande och den berättande texten minskar till förmån för en begynnande analys. Men det finns delar som kan utvecklas ytterligare. Till exempel saknas ibland kopplingen mellan resultatanalyser och förslag till utvecklingsområden. Positivt är att det finns en strävan efter ett förbättrat kvalitetsarbete parat med en medvetenhet om att brister finns.

Merparten av stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen beskriver ett pågående arbete med utveckling av mer systematiserade och strukturerade dialoger med verksamhetsansvariga utifrån kvalitetsredovisningar och arbetsplaner som ett led i att stödja och utveckla kvalitetsarbetet på lokal nivå. **Kunskapsutveckling** är ett omfattande område. I årets redovisning behandlas förskola och alla skolformsområden inom staden i ett femårsperspektiv, 2004-2008.

Förskolan har under femårsperioden fortsatt att utveckla en framgångsrik verksamhet. Särskilt framgångsrika områden är språkutveckling, matematik, pedagogisk miljö och pedagogisk dokumentation. Genusarbetet, som hade sin kulmen i mitten av perioden, är nu mer osynligt. 85 till 90 procent av föräldrarna är nöjda med vad barnen får göra, hur de ges stimulans och stöd att utvecklas i förskolan.

Det finns få indikatorer som är användbara för att bedöma kvaliteten i stadens *särskoleverksamheter*. Förutom skolornas egna bedömningar av sin kvalitet är det huvudsakligen de regelbundet återkommande brukarundersökningarna som finns att tillgå. De brukarundersökningar som gjordes 2006 och 2009 visade att för föräldrar till elever i obligatorisk särskola och träningskola var helhetsomdömet övervägande positivt. I gymnasiesärskolan är eleverna mest nöjda med det stöd och den hjälp de får av sina lärare. De särvtuxstuderande trivs med sina studier men nöjdheten med lektionerna minskade mellan 2005 och 2008.

Inom *grundskolan* har det inte skett någon tydlig förbättring under de redovisade fem åren när det gäller andelen godkända elever i årskurs 9. Det är i genomsnitt cirka 10 procent av eleverna som inte når behörighet att söka till nationellt program till gymnasiet och cirka 25 procent av eleverna som inte får godkänt i alla ämnen. Dessa andelar har varit konstanta under de senaste fem åren. Men det är fortsatt stora skillnader mellan elevers och skolors resultat i Stockholm. De brukarundersökningar som gjorts visar att föräldrar och elever är nöjda med skolans undervisning och lärarnas förmåga att ge goda kunskaper. Som helhet finns dock en liten men negativ trend sedan 2005.

Det har gjorts många ambitiösa satsningar för och i Stockholms skolor, men det saknas en samlad uppföljning och redovisning om vilka resultat insatserna gett. Det finns heller inte någon samlad resultatuppföljning av kvaliteten inom *förskoleklass och fritidshem*. Genomförda brukarundersökningar visar en svag negativ trend men föräldrarna är ändå nöjda med fritidshemmen. Mest nöjda är de med öppettider, personalens sätt och samarbetet med skolan.

För *gymnasieskolans* del konstateras att den genomsnittliga kunskapsutvecklingen huvudsakligen är positiv. Klyftan förefaller dock öka mellan en allt större andel elever som inom ramen för ett nationellt eller specialutformat program lyckas väl och en mindre andel som av olika skäl inte uppnår behörighet för nationellt program i grundskolan. Det finns också en tydlig klyfta mellan skolor som domineras av elever som börjar gymnasieskolan med höga meritpoäng, goda förkunskaper och god studiemotivation och skolor som i de avseendena har svårare förutsättningar. Av de brukarundersökningar som genomförts under femårsperioden framgår att det efter en lång tid av konstant uppgång även för gymnasieskolan finns en tendens till nedgång. 82 procent var nöjda med lärarnas ämneskunskaper 2009 medan 44 procent var nöjda med hur lärarna förmår stimulera och väcka intresse.

Inom den *kommunala vuxenutbildningen* har trenden vänt på den grundläggande nivån när det gäller andelen studerande som får godkänt betyg, men nivån är fortsatt låg. På den gymnasiala nivån uppnår betydligt fler studerande på yrkeskurser godkänt betyg än de på allmänna kurserna. Generellt har de studerandes nöjdhet inom komvux ökat under femårsperioden och de är genomgående mycket nöjda, framför allt med lärarna.

I förhållande till riksgenomsnittet ligger *sfi* i Stockholm på en lägre nivå när det gäller studerande som uppnår en godkänd nivå efter två års studier. En förklaring kan vara den relativt gynnsamma arbetsmarknaden i Stockholm som gör att studerande hoppar av sina studier eller läser parallellt med att de arbetar. På de lägre kursnivåerna har dock resultaten förbättrats. Enligt de genomförda brukarundersökningarna har de studerandes nöjdhet generellt ökat och de är mycket nöjda.

Inom området ***trygghet och miljö*** behandlas såväl fysisk som psykisk hälsa, diskriminering och kränkande behandling, elevhälsoarbete och inflytande utifrån såväl årets resultat som i ett femårsperspektiv. Sammanfattningsvis bedöms elevernas hälsa vara god men att det finns oroande inslag som till exempel flickors utsatthet. De flesta elever är också trygga men mobbning är ett problem. Andelen elever som känt sig mobbade eller trakasserade någon gång har ökat. Av de brukarundersökningar som gjorts framgår att mellan 5 och 10 procent i grundskolan är ganska eller mycket missnöjda med tryggheten i skolan. Det är en hög siffra i antal individer räknat. Trots detta får trygghet i skolan högst betyg av alla frågeområden i brukarundersökningarna.

Mot bakgrund av resultaten i årets kvalitetsredovisning kvarstår ett antal utmaningar inför det fortsatta arbetet. Redovisningen avslutas med ett antal förslag till fortsatt arbete.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I stadens pedagogiska verksamheter bedrivs ett omfattande och engagerat utvecklings- och förändringsarbete. Verksamheterna formulerar i sina verksamhets-/arbetsplaner ett rikt utbud av åtaganden och arbetssätt för att nå en högre måluppfyllelse från en redan relativt hög nivå. Åtagandena rör samtliga läroplansområden men olika skolor har olika behov. Vissa skolor behöver utveckla sin måluppfyllelse inom svenska eller matematik som helhet eller endast vissa delar av ämnet. Andra behöver utveckla verksamheten inom andra ämnesområden eller inom områdena likabehandling, inflytande och ansvar, samverkan eller kulturella aktiviteter etc. Vad den enskilda förskolan/skolan ska utveckla måste grundas på de villkor som gäller just den enheten. Det lokala utvecklingsarbetet är just lokalt. Samtliga berörda förvaltningars uppgift är i det perspektivet att genom olika initiativ ge verksamheterna förutsättningar i form av kunskaper sprungna ur ett aktivt FoU-arbete, stöd, resurser, kompetensutveckling etc. för att åstadkomma detta. En huvuduppgift för förvaltningarna blir att bidra till att verksamheterna utvecklar ett bättre beslutsunderlag baserat på analyser av de egna resultaten. Genom detta kan förvaltningarna också bidra till att verksamheterna i sitt kvalitetsarbete på ett tydligare sätt beskriver och värderar hur arbetssätt och olika insatser grundas på huvuduppdraget och leder till måluppfyllelse för målen angivna i både statliga och kommunala styrdokument.

Förvaltningarna bör fortsätta att driva projekt inom ämnesområden och kompetensutveckling med en bred inriktning som vänder sig till alla. Detta samtidigt som behovet av mer riktade insatser utifrån en övergripande analys vore önskvärt att utveckla. Önskvärt vore också med en mer systematisk uppföljning och utvärdering av insatser initierade från förvaltningarna.

Utifrån de i denna kvalitetsredovisning förda resonemangen föreslås att förvaltningarna ska utveckla rutiner och arbetsformer genom att

- Utveckla, samordna och stödja det kommungemensamma systematiska kvalitetsarbetet. I detta arbete tydliggöra olika nivåers ansvar och uppdrag för att säkerställa måluppfyllelse och likvärdighet
  - Ge fortsatt stöd från stadens ledning i syfte att stärka förskolornas verksamhetsutveckling så att den pedagogiska dokumentationen kan användas både i daglig uppföljning och som en del i ett mer systematiskt kvalitetsarbete

- Formulera specifika mål/åtaganden/indikatorer för förskoleklass och skolbarnsomsorg
- Utredda stadens ansvar avseende utbildningskvalitet för den stora andel studerande (50 procent) som går i en fristående gymnasieskola eller i en annan kommun
- Fortsätta stadens ansträngningar för att rekrytera och kompetensutveckla behörig personal till såväl förskola, skolbarnsomsorg som vissa ämnesområden inom skolan
- I analyser tydligare bedöma hur relationen ser ut mellan mål – arbetsätt – resultat och behov av förbättringsåtgärder i förhållande till givna resurser
  - Fortsätta utvecklingen av de dialoger som sker med anledning av verksamheternas kvalitetsredovisningar
  - Utveckla analysunderlag som gör det möjligt att finna lämpliga jämförelseobjekt inom staden och skolor med andra huvudmän
- Fortsätta den innehållsliga utvecklingen av LIS (Stadens Lednings och Informations System) när det gäller sammanställningen av olika former av data. Utveckla modeller eller strukturer som stöd för hur verksamheternas data kan användas på ett mer likartat sätt, och på olika nivåer, för att ge underlag för att underlätta framtagande av bättre analyser av resultat och måluppfyllelse i förhållande till både förutsättningar och processer.
  - Utveckla brukarundersökningar och andra uppföljningsdata så att det går att koppla resultat från olika källor till varandra
- Genom ett aktivt FoU-arbete utveckla strategier för att kartlägga och belysa mer långsiktiga effekter och eventuella konsekvenser av genomförda förändringar och åtgärder samt analysera hur olika insatser påverkar varandra.
  - Följa upp effekterna av exempelvis resursfördelningssystem, omorganisationer, utvecklingsinsatser etc.

Bilaga: Kvalitetsredovisning 2008 för Stockholms stads pedagogiska verksamheter.